

Milyen lesz a csillagászat jövője?

Reneszánszát éli napjainkban az égbolt tudománya. Soha nem látott részletességgel felvételeket készítenek a modern földi és égi eszközök a legkülönfélébb objektumokról, s ezen az adatfeldolgozás során még javítani is lehet. A Naprendszer kisebb égitestei – holdak, kisbolygók, üstökösök, nem utolsósorban a Kuiper-öv tagjai – az exobolygók, barna törpék, fekete lyukak, gammafelvillanások, kvazárok kutatása valóban egy dinamikusan fejlődő tudományágat mutat.

De felhők is gyülekeznek a csillagos égbolton. A fény és egyéb elektromágneses sugárzások szennyezése miatt bolygónkon egyre kevésbé lehet igazán tiszta, zavartalan körülményeket találni, s ez nem csak az optikai, hanem a rádió és más tartományokban dolgozó műszereket is zavarja. A Föld zaja „kihallatszik” az űrbe is, nem is beszélve arról, hogy nem lehet olcsónak nevezni ezeket a projekteket. Ezek a problémák minden bizonnyal kihatnak a csillagászat jövőjére is.

A Magyar Csillagászati Egyesületnek a Természet Világa diák pályázatára felajánlott különdíjára pályázóknak az volt a feladata, hogy írják le, szerintük mely irányzatok fognak előtérbe kerülni a csillagászati kutatások során a következő évtizedekben, melyek szorulnak háttérbe, melyeket lehet és melyeket nem a Föld felszínéről végezni. A beérkezett dolgozatokat dr. Szabados László, az MCSE elnöke, Dürr János, a Természet Világa szerkesztőbizottságának tagja és Trupka Zoltán bírálta el. A pályázatok számára nem lehetett panasz. 21 mű érkezett be, alig valamivel kevesebb, mint az előző évben. A legszorgalmasabbak a zalaegerszegiek voltak: a Csány László Kereskedelmi Szakközépiskolából 16-an (!) indultak többségük Simon Ildikó tanítványa.

A pályamunkák színvonala azonban sokat csökkent, kevesebb volt az igazán értékelhető munka. A felhasznált források megbízhatóságára hívta fel a figyelmet Szabados László az MTA dísztermében, az eredményhirdetésen. Különösen az internetről letöltött információk esetén kell nagyon odafigyelni.

Az első díjat Nagy Zsófia, a miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium tanulója vehette át: Vessünk véget a „sötétség korának” című munkájáért.

Szalai Tamás dolgozata Az élet, a világmindenség, meg minden, avagy a csillagászat a XXI. században kapta a második díjat. A csillagászati különdíjnak is volt egy különdíja. A Kultúra egysége kategóriában induló Petz Erika (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely) is jutalomban részesült A Vénusz-áthaladás és nyelvünk finnugor rokonsága című dolgozatáért.

Dicséretben részesült Kóbori János, a Királyhelmeci Gimnázium diákja „Pályázat a csillagászat jövőjéről” című munkájáért. Jutalmat kapott a már említett Simon Ildikó is. A díjakat az MCSE mellett az MTA Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet ajánlotta fel.

TRUPKA ZOLTÁN